

ZOMBOR és VIDÉKE

BACS-BODROGH MEGYEI POLITIKAI LAP.

Szerkesztőség:

Kossuth-utca 166 szám, Falcione-féle ház.
Kiadóhivatal
Oblát Károly könyvnyomdája, Kossuth Lajos-utca.

Felélős szerkesztő:

Dr. ALFÖLDY ÁRPAD.

Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.

Egyes szám ára 16 fillér.

Naptartóknak: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Egy negyedévre 2 kor.
Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

A „Zombor és Vidéke” kiadóhivatala tisztelettel kéri előfizetőit, hogy az előfizetések megújítása iránt az illető postahivataloknál annál is inkább mielőbb intézkedni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fönnakadás ne történjék.

A népszámláláshoz.

A hazai népszámlálás eddig közölt adatai városaink, de különösen a legmagyarabb városok, tekintélyes gyarapodásáról tesznek tanúságot. A tulajdonképeni Magyarországnal ma két város számlál száz ezernél és 8 város ötven ezernél több lakóval.

Az összes városok közül, természetesen, Budapest az első, melynek polgári lakossága: 713.383 lélek. A többi legnagyobb városok sorrendje ez:

Szeged: 104.007; Szabadka: 83.940; Debrecen: 73.417; Pozsony: 61.944; Hód-M.-Vásárhely: 61.209; Kecskemét: 56.977; Arad: 53.833; Kolozsvár:

51.000; Temesvár: 50.833 lélek. Megjegyzendő, hogy ezen számok csak a polgári lakosságra vonatkoznak. Ezen városok fejlődése 22—33% közt változik.

Budapest fejlődése 44%, s így 12,7%-al nagyobb, mint az előző évtizedben, a mikor is 31,3% volt a gyarapodás. Érdekes felidíteni azt, hogy Budapest, Berlin, Szent-Pétervár és Bécs városok közül Budapest szaporodási-% a legnagyobb; ugyaní a még Szent-Péterváré 38,2%; Béceé 21,05%; Berliné 19,32%; addig Budapesté 44%.

Ha a főváros fejlődése a következő tíz esztendőben is így mervű lesz, úgy 1910-ben a lakosság száma az egy milliót felül fogja haladni, a körülötte fekvő, s vele már ma teljesen, tehát nemcsak gazdaságilag, de építészeti is teljesen összeforrt községek nélkül ezen községeknek, közigazgatási szempontból Budapestre való bekebelezése rövid pár év múlva elkerülhetetlen lesz. Újpest és Rákospalota már 1898-ban

a budapesti rendőrség körébe vonatot. Így tehát Budapestet is mint London kéttele értelemben vehetjük: először mint polgári, másodsor mint rendőri várost; ha a rendőri Budapestről szönlünk, úgy annak lakossága 800.000 lélek.

Eddig megvolt az értelme annak, hogy mindent és mindenkor a fővárosért tettek. Mert kellett egy központot teremteni, milyen addig nem volt. A nagy munka és sok áldozat kellő eredménye nem is maradt el; a kereskedelemnek ép úgy, mint az iparnak erős és biztos talaj alakult a főváros gazdasági világában. A virágzás azonban feltelezi a vidék rendezett gazdasági életét.

Mily régen tervezi a kormány a Budapest-Szeged alföldi kereskedelmi csatornát?! Csak ezt az egyet említjük fel a sok közül. A főváros kereskedelmén nyogot lendítene ez a víziút, de különösen Szeged és Alföld nyerne ezzel. Manapság ha esengrádi gabonát

A „ZOMBOR és VIDÉKE” TÁRCZAJA.

Shakespeare.

Ita: Megyesi Ferencz.
(Folyt.)

Tárgya Hero és Claudio szerelmi története, kiknek szerelmi frigyét Don John alávaló fondorlatai majdnem megsemmisítik. A csomót többé nem emberi bölcsesség nem fejedelmi hatalom oldja meg, mind az első korszak színműveiben. Hanem két valóságos clown, két éjjeli bakter. Így az emberek és a világ sorsában is. A buta véletlen sokszor többre képes, mint az ész és akarat. „Sok zaj semmiért” oly korszak közszóban áll, melyben a derült világ nézetet nyomasztó resignatio váltja fel, hol a hősök minden jó szándék mellett, a kellő erő hiányában, határozott fellépés helyett hiú reformtervekkel bibelőd-

nek s ábrándokat hajszolnak, melyeket azonban sem megvalósítani, sem véghezvinni nem tudnak, mert a gonoszság, melylyel szemben állanak, sokkal nagyobb, sem hogy az ő gyenge erejük azt leküzdhetné.

Arra a kérdésre, hogy mi idézte elő Shakespeareben ezt a változást, tőle magától feleletet nem kapunk. Anyagi körülmények semmiesetre. Számos adatunk van rá, hogy vagyona folytonosan növekedett, ugyszintén hírneve és közkedveltsége. A családi körülmények sem lehettek rá mélyebb hatással. Igaz, hogy 1601-ben meghalt apja, de bajos elhinni, hogy az erőlelkű Shakespearet e csapás nagyon sújtotta volna. Hisz apja öreg ember volt már és Shakespeare előrelátható kimulását. Csak Hamlet néhány panaszos szava látszik Shakespeare lelkéből fakadtnak. Inkább a megváltozott idők, és az ő érettebb gon-

dolközása, melyhez finom emberi-merete csatlakozott, idézhették elő e megváltozott gondolkodásmódot. Erzsébet uralkodásának vége igen sokat rontott az előbbi évek nagy alkotásain. A 70 éves asszony neveltséges hiúság áldozata lesz. Czifra ruhákban és az udvarlók hízlegéseiben találja gyönyörűségét. A külföldi politikai események is egyre hátrányosabbak kezdenek lenni Angliára nézve. Bent az országban pedig folyton nő a rendtelenség és elégedetlenség, melyet a vidéken az igazságtalan bírók zsarolásai, a fővárosban pedig a szaporodó munkanélküliség fejlesztenek. Shakespeare legnagyobb pártfogói, kiket oly határtalanul tisztelt, Southampton, Pembroke és Essex reformtervekkel lépnek fel, de erőszakos kísérleteik rossz sikerülnek részint erejük elégtelensége, részint a közromlás nagysága miatt

KÉRDEZZÜK MEG A HAZIORVOST!

**LEGKITÜNÖBB
AZSTALI VIZ!**

**KRONDORFI
SÁVANYÓVIZ**

MINT GYÓGYITAL
MINDEN HURUTOS BÁNTALMAKNÁL
legjobban ajánlva!

aknának Budapestre szállítani, ugy ezt vasuton, mert az a legrövidebb vonal tetemes áldozattal tehetik csak. Ha pedig vizen akarják a szállítást eszközölni, a mely közlekedési eszköz egyedül alkalmas gabonaszállításra, ugy előbb a Tiszán egészen O-Becséig le kell uszlatni a hajókat, itt aztán a Ferencz-csatornán át juthatnak csak a Dubára, és csak most, mikor már több mint 200 kilométert megtettek, indulhatnak a czél felé, mely még körülbelül 160 klmnyi ut. Összesen 360 klmtrnyi utat kell ma megtenni, holott ha a budapest-szegedi csatorna kiépül, ugy ugyanazon-czél elérésére csak körülbelül 120 klmtr. vizet behajózása kell.

A gazdasági élet szervezése mellett, a kivándorlási ügy rendezése nem kevésbé fontos feladat egy mai nép életében; nálunk különösen. Mert bármily erős is legyen egy nép, — ha rendezetlen gazdasági állapotban, intensiv mezőgazdaság, ipar- és kereskedelem nélkül él, számottevő gyarapodást nem mutathat fel. Különösen most, mikor a kivándorlás is aspasztja a népek erejét. De ennek is oka nagyban az anyagi helyzet türhettellenségében rejlik, mely vándorbotot ad az éhező családok kezébe. — A legtöbb város gyarapodása a vidék felszivása útján történt. Ott van Temesvár. Ez a város 10 év alatt circa 12 ezer fővel gyarapodott. De ebből alig valamivel több mint 2 ezer esik a természetes gyarapodására, s közel 10 ezer a bevándorlásra. T. hát 5-ször annyi. Ekkora bevándorlást még a főváros sem képes felmutatni. Budapest ugyan 67 ezer természetes szaporodás mellett csak 150 ezer a bevándorlók száma. Holott ha Temes-

várt vesszük alapul, ugy ennek a számnak 335 ezernek kellene lennie.

Aggódva kérjük, honnan jött az a 10 ezer ember Temesvárra? Felő hogy jó háromnegyed része a vidékről. Vagyis ennyivel fogyott a vidékről. Kenyeret mentek keresni. Kenyeret mentek keresni ezek a proletárok a városba.

Nagy része van a kivándorlás ijesztő elharapódzásában az u. n. kivándorlási ügynököknek is. Nem győzzük eléggé figyelmébe ajánlani az illető hatóságoknak, elsöben pedig a magas kormányuk ezen embervásárlókat! Most különösen! Hisz a minap olvashattuk azt, hogy Würtenbergben a vidéki népesség rohamos fogyását azzal akarják ellensúlyozni, hogy az egyéb, de különösen Dél-Magyarországon, tehát főleg itt Bácskában lakó svábokat akarják oda áttelepíteni. Eddig csak egyes városokba — tudunkkal — mint Borszlóba csalogatták jó svábjainkat, most azonban már egy egész ország-rész benépesítésére akarják őket felhasználni. Tehát itt nem egyesekről, de ezrekről van szó! Jó lesz örködnünk!

Forduljunk most a székeley ügyhöz. Évenként több ezer vándorol ki köztülok Romániába. De re méljük, hogy a tapintatos és fáradságot nem ismerő magyar kormány mindent meg fog tenni.

Fejleszteni a mezőgazdaságot, meg teremteni a magyar ipart és kereskedelmet, felállítani az önálló vánterület; ezek legyenek jövő munkálkodásunk vezér eszméi. Csak így lesz kenyér, jólét, haladás, nemzeterősödés! És talán majd akkor lesz értelme, egy kis értelme a mamég fenhéjazó és üres beszédnek: »Extra Hungaria . . .«

Dömötör Győző.

Világjavító törekvéseknek eredménye, bőrtel, száműzetés és vérpád. Ezek az események és Shakespeare tisztá erkölcsi felfogása érlettették benne lassan e világfájdalmasabb gondolkozást, melyből végre Hamlet és Lear pessimismusa lett.

E felfogás feltétlenül gyöngögti vigjátékainak kómius hatását, melyekben már ugyszólván csak egyes alakok tartják fenn a vigjátéki elemet, míg a cselekvény komolyabb haladása a középfajú drámára emlékeztet. Sokszor ugylátszik, hogy vigjátékainak kedvező befejezése nincsen is egészen szerzőjük injjére. Nincs kizárva, hogy irásukban a színház szükségletei voltak az irányadók. Illyenek az „A hogy tetszik“, „Vizkereszt“ „Minden jó, ha a vége jó“ és „Szeget szeggel“. Az első különösen jellemző. A melanccholikus Jacques és a humoros Tonchstone Shakespeare gondolkozásának igazi tolmácsai. Illyenekül annál inkább elfogadhatjuk őket, mert Sh. forrásában, melyet nagyon híven követett, nem fordulnak elő. Telhát saját phantasiájának alkotásai. Az első nagy pathosszal és sok tulzással ostorozza az

udvar szarnokságát, pompáját, affectált modorát, a rossz asszonyokat, igazságtalan bírákat s a többi, a másik az udvari bold mókába keveri a gúny öles nyilait. Még rikitöb szinekkel festi: az általános romlottságot a „Szeget szeggel“ című vigjáték, mely gyenge, bár jóakaró herceggével, alávaló miniszterével azt a benyomást kelti, hogy a romlottság sokkal nagyobb, semhogy egy reformator megszüntethetné, s hogy őt is előbb megzavarja, mintsem töle megféléltetnék.

A tragédiának azonban hasznukra vált e komolyabb, bár ridegebb, de az élet mélyébe ható gondolkozás. Főhősei, kik e világreformáló törekvések, magasabb ethikai felfogás hordozói, Shakespeare legkiválóbb alkotásai. A küzdelem, melyet végig kell küzdeniök belső conflictus eredménye. Ez azután pompás jellemrajzra, finom motiválásra, emberismeretének teljes kitérására vezet a művészi tudásának teljes magaslátán álló szerzőt.

(Folyt. köv.)

Hirek.

* A zombori ügyvéd egylet választmányi gyűlése. Folyó hó 24-én d. e. 11 órákor a zombori ügyvéd egylet választmányja gyűlést tartott Szilágyi Mór elnök lakásán. Jelen voltak: Dr. Mayer Nándor, Paul Kálmán, dr. Gombos Ignó, dr. Lallosevsz János, dr. Bruck Armin, Szilágyi Mór. A legelső tárgy volt Széchenyi József ország. képviselő levele, melyben az építendő törvénykezési palotára vonatkozólag azt írja, hogy az intézkedések e tárgyban már folyamatban vannak és hogy ez intézkedések a legjobb reményekre jogosítanak. A gyűlés tudomásul vette a képviselő örvendetes sorait. Második tárgy volt az ügyvéd-egylet által vásárolt 40%-os Tisza sorsjegyek vétele. Határozatba ment két sorsjegy vásárlása, a kivétel Szilágyi elnök s dr. Buják púztáros bizattak meg. Harmadsorban elhatározta a választmány az elnök indítványára, hogy azután havonta ügyvédi összejövetelek tartatnak, a hónap utolsó szombatján. Ugyancsak határozatba ment egy a Sikarabán tartandó ügyvédmulatság rendezése is. A közgyűlésen (márczius 2-án) ujonnan megalakult választmányunk első gyűlése volt ezen ülés, melyen a titkári teendőket már az egyesület új titkárja dr. Lallosevsz teljesítette.

* Ajánlat Zombor város közvilágítása tárgyában. Egy budapesti előkelő ügyvéd egy külföldi gáz- és villam fejlesztő társulat megbízásából ajánlatot tett a város polgármesterének a város közvilágítása tárgyában és pedig olyképen, hogy a társulat a vegyes világítási rendszer szerint egyszerre a gáz és villam világítást berendezi. A fűtőczák villammal, a többiek pedig gázzal lennének világítva s a város ezért csak annyit fizessen, a mennyit eddig kiszámíthatólag a petroleum világításra költött. Ötven év leteltével úgy a gáz, mint a villamos világítási berendezés minden megtérítés nélkül a város tulajdonába fog átmenni.

* A zombori Filharmonikusok Társulata folyó évi márczius hó 30-án este 8 órákor a városába nagyteremben zeneestélyt rendez. Műsor: I. Tollinger Róbert: Szerb szerenád (Zacsinka) op. 14. Zongora, harmonium és hegedűre: Hammerstedt Vendel János, Tírr Aladár és Ribiczey Kálmán. II. Magyar dallamok vonós négyesre klasszikus formában alkalmazta Erdélyi Nécsi: Paul Mariska, Ribiczey Kálmán, Csavojácz János és Paul Kálmán. III. a) Titi A. Emil: Szerenád. b) Schubert Ferencz: Momens musikals. Vonós zenekar, fuvola, oboe, klarinetok, vadászkiürt, fagott és ütő hangszerek: Csavojácz János, Linzinger Gyula, Ribiczey Kálmán, Késmárky Béla, dr. Orkányi Ede, Heisinger Antal, Paul Kálmán, Csavojácz Ferencz, Henneberg Géza, dr. Lallosevsz János, Perviz Sándor, Winter Antal, Szűcs Gábor, Vuits Péter, Molnár Gyula. Knappig Antal, Sey Sándor és Molnár Albert. IV. Eilenberg Rich: Jozefin Gavotte op. 169. Fuvó zenekarra: Dusa János, Mandits Gyula, Marcsina Andrá, Wöfl Péter, Szórád Pál, Stwerteczy Imre, Molnár Gyula, Peszt Tamás, Magyar Márton, Porró István, Koch József, Guzvár Béla, Hrabovszky Elek, Steinfeld Henrik, Szűcs Gábor, Rikkert Antal, Refle István, Volk János, Stempel Adolf, Katzenberger Bernát, Enczminger Emil, Josits Antal, Steinfeld József, Szuresik Nándor, Szalay Ferencz, Gromilovits Antal, Haasz Vendel, Goretics Mihály, Zóni Gábor, Balogh Gyergely, Rexa János, Molnár Albert, Schäfler Péter, Jurisits Ferencz és Zettel Károly. Ezen zeneestélyre a társulat tagjai hozzátartozóikkal belépőjegy előmutatása nélkül, a nem tagok pedig a társulat igazgatójától kieszakulendő jegy felmutatása mellett jelenhetnek

PÁRISI ÁRUHÁZ.

A mélyen tisztelt vevőközönségnek szíves figyelmébe ajánlom a tavaszi idényre most érkezett

NŐI KELMÉKET.

Tuna Gusztáv.

A király-vászon-vállalat
egyedüli raktára.

BUDAPESTI NAPLÓ

ingyen biztosítja előfizetőit

baleset által okozott halál **ellen**
által okozott rokkantság

halál esetén 2000 korona erejéig, rokkantság esetén 2000 korona erejéig.

— A biztosítás egész költségét a BUDAPESTI NAPLÓ kiadóhivatala fedezi. —

Mindenki annyi időre van ingyen biztosítva, amennyi időre előfizet.

— A biztosítást a Mannheimi Biztosító Társaság magyarországi vezérképviselőse végzi. —

Minden előfizető, régi és új egyaránt, jogérvényes biztosítási
kötvényt kap.

Előfizetés: egész évre 28 korona (14 frt), félévre 14 korona (7 frt), negyedévre 7 korona (3 frt 50 kr.),
egy hónapra 2 korona 40 fill. (1 frt 20 kr.)

A „Budapesti Napló“

kiadóhivatala

BUDAPEST VIII., József-körút 18.

A Corsón lévő **Reiter-féle** házban
irodának alkalmas két

udvari szobából

álló helyiség **május 1-től** butorozva,
vagy anélkül **kiadó.**

Bővebbet a házban.

Doctor KRIEGL JÓZSEF

valódi angol

Bőrvédőpomádéja és Boraxszappana

minden tiltott vagy ártalmas durva anyagok-
tól ment; a legjobb kenőcs mindennemű bőr-
tisztáltságok ellen. — Egy téglai pomá-
dé, egy darab boraxszappannal együtt

3 korona 30 fillér

a pénz előleges beküldése mellett.

**CHIEF-OFFICE 48, BRIXTON-ROAD,
LONDON SW.**

Az utalvány:

* **THIERRI A.** *

gyógyszerész balzsamgyárának
Pregrada, Rohitsch Sauerbrunn mellett,
címzendő.

Nagyobb rendelés után jelentékeny
engedmény

Viktória!

hajszesz!

elismert legjobb szer a korpaképzés,
fejzadságtól, hajkihullást és minden ha-
sonló hajbetegség ellen és a sűrű haj-
növesztést előmozdítja.

A hajszíne való ártalmatlanság
és jó siker biztosított.

* Ára egy üvegnek **2 korona.** *

A valódi csakis ezen cím alatt rendelhető

Adlerapotheke, M. Rauscher

(CIII leirmark) utánvét, vagy 2 kor. 52

(Seil. flieges beküldése mellett bérment e.

Kérem a címre pontosan figyelni.

Szőlővessző eladás.

A BERNHARDT FERENCZ
és társai-féle szőlővesszőtele-
pén, **B.-Bresztovatzon** minden-
nemű amerikai vadoncz és oltott

szőlővessző,

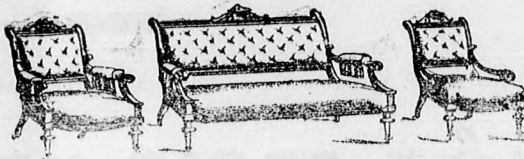
valamint oltott

gyümölcsfák

kaphatók; igen **jutányos** árárt.

Miután többféle butordarabot véglegesen felosztalom, be-
szerzési áron adom, u. m.:

Barokk- és ó-német stílusban **hálószobák, credenczek,
asztalok, trumeau-tükrök, székek, teljes**

**garniturák, Consolok, függönyök, ágyterítők,
egyes ágyak, szekrények, író-asztal** (matt és fényezett.)

Továbbá szándékom

üzlettem átalakítása

miatt, **porcellan, üveg, lámpák, China-ezüst** és
nikl-asztalokat igen olcsó árak mellett eladni.

Kérem a nagyérdemű közönség becses látogatását.

Tisztelettel

SCHERER FERENCZ,
ZOMBORBAN.

II. osztály

**FÉM-
ÁRÚ-
GYÁR.**

Legjobb szereltű
JEGSKERÉNYEK

Bor- és sörkimé-
ró készületek.

Pinczelelészterelési
ezikkek.

Szénasvírfűrdő-
berendezések.

Fémlemezes
INTEZET.

Kirakal-
berendezések.

I. osztály

**TELEFES
OXYGÉN**

és
**SZIKVIZ-GYÁR-
BERENDEZÉSEK**

Szifonok

Minden nagyságban. (Új modellek.)

Folyékony szénázó és oxigén.

Dr. Wagner ér Társai
egyesült gyárak m. b. t.

Budapest, IX., Tunódy-u. 3. (a Glezla ma-
lom mögött.)
Fiók teleph: Bécs, XVII., Schoppenhauerstr. 45.

III. osztály.

Uj hazai iparág.

Első Budapesti Staniol- és Fémkupak-gyár.

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

gőzcseplő-készleteit, szalmakazalózóit,

„MILLENNIUM”

legújabb szerkezetű

fűkaszáló-, marokrakó- és kéveköto aratógépeit,

továbbá: a szan. osztr.-magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült 4 lóerejű gőzcseplő-
készleteit, Sack rendszerű, aczélöntésű ekefóval ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Képvisele: Batori Jenő Szabadka.